

НАРОД

»Народ« излази свакога дана по подне.
Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.
Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.

У ПОСЛЕДЊОЈ ФАЗИ

Од почетка овога рата Немачка је прошла кроз три фазе.

Прва фаза траје све до појаве америчких трупа на западном фронту. У тој су фази Немци прегазили: Белгију, Србију, скоро цело Румунију, велики део Русије, и део Италије. Немачки Молох ређен на Марни јакнуо је од позледе ране на Вердену, и зато су му крвавији били ударци на другим странама. Видевши Русију, унутарњом борбом потпуно разривену, Немци су мислили да се Немачкој не може нико одударети, и да је пропаст споразумних сила неизбежна.

Доласком првих војничких америчких транспората, улажењем у другу фазу, ово се мишљење мења. Један део штампе централних држава доказује, како овај рат мора остати нерешен. »Подела снага је подједнака, и о поразу или потпуној победи једне или друге стране не може бити ни говора.« — Тако је резонувао »Пестер Лојд« у своме уводном чланку од 1. маја о. г.

Трећа фаза настаје скорашњом офанзивом маршала Фоша. За мање број недеља, он је Немачкој задао такве ударце, да је поколебао код свих Немаца, који још трезвено мисле, веру у победу. Он је њих ставио пред нову, потпуно тужну перспективу, у којој могу

да догледају само пропаст централних царевина.

Док се код Немаца — као што се види — вера у победу смањивала и губила, а морал и борбени дух опадао, код споразумних сила бива ово сасвим обратном. На страни споразума данас тешко да има и једног човека, који није убеђен, да ће Немачка ускоро дочекати свој политички крах и војнички слом.

Може бити, да све ово неће доћи тако брзо, али што пруска милитаристичка клика буде овај рат што више одуговлачила, тим ће искусити тежу одмазду.

Кајзер са приреченима и јункерима мораће тешко испаштати, јер су они главни зачетници најужаснијег рата, од како је света; а њихов слом служиће вечито потомству као пример о томе, како пролазе они, који покушавају да коче културни прогрес човечанства и да униште слободу народа.

С. Мал.

ПОЉСКО ПИТАЊЕ

Цирих. — Принц Радзивил је стигао у Беч, где га је цар примио у аудијенцију. Вели се, да је он добио од управљајућих кругова у Варшави задатак, да са бечким владиним круговима расправља цео један програм. Према једном подлузавничком телеграму »Национал Цитунг« из Беча, у немачком главном стану споразум се ограничио на ово: да ће за реше-

ње пољског питања на преговорима суделовати и Пољаци. Према поменутом телеграму, пољско је гледаште следеће:

Пољски државни савет ће пре свега морати да дискутује и изгласа изборни закон, затим ће бити изабран рајхстаг, који ће гласати устав, ватим ће бити дискутоване и одобрене конвенције у погледу односа Пољске са централним силама и најзад ће бити решено династичко питање.

Покуша, учинио је Хусарек. Али на данашњицу ми не мислимо, већ за сутра. А сутрашњица је наша. Бечке владе могу чинити и не чинити што мисле; после рата ми нећемо бити више играчка туђинских прохтева, већ ћемо сами одлучити о својој судбини. Бечка господа неће никада решити чешко питање и то је за нас најважнија ствар. Оно што Хусарек заслужује, кажемо му отворено у парламенту, али најбољи ће мо му одговор дати када код своје куће неуморно радимо за нашу будућност.

Народно Веће је спољни знак потпуног јединства чешког народа. Могу уверити Чехе, да није ништа заборављено; наше припремање се развија редовно без препрека у сваком смислу.

Немачки и мађарски листови шире лажне гласове, да између нас и Крамаржа постоје битне несугласице у чешкој политици. Одали би таквим гласовима превише части, кад би побијали сличне бедности. Једина разлика између мене и Крамаржа постоји у томе, што је Крамарж вођа чешке буржоазије, а ја браним чешку ствар у редовима социјалиста, тако да свако може увидети како сада ја и Крамарж сложено мислимо на ослобођењу чешког народа.

Наши непријатељи употребљавају свако средство, да нам нашчине. Збијајмо редове и знајмо, да нисмо више сами, јер се сада уз нас боре Југословени и По-

љаци. Дали смо реч; нико неће моћи да нас растави.»

НА ДАЛЕКОМ ИСТОКУ

Париж. — Француска крајарица »Керсен« која се налазила на далеком Истоку, стигла је у Владивосток, да се придружи осталим ратним лађама Савезничких сила.

УКРАЈИНА

Рим. — Једна украјинска личност која је ових дана стигла из Швајцарске, каже, да је ситуација у Украјини очајна. У варошима је живот снопљив али у селима влада потпуна анархија. Влада није у стању да побољша ситуацију. Све су сопствености уништене; велики пожари избијају у становима и пољима. Војници, који се враћају својим кућама још су запојени разорним духом и врше терористичка дела, при којима главну улогу игра ручна бомба. Поменути личност каже, да треба очекивати још теже евентесе.

Цирих. — Кијевски листови јављају да је у Одеси велико врење. Прогласи, која позивају на оружани устанак против завојевача и против украјинске владе, растурају се на хиљаде по вароши.

ШПАНИЈА И НЕМАЧКА

Париж. — Сумаренско ратовање, јасно је, да неће послужити интересима Немачке. Конфликт, који је настао између Немачке и Шпаније поводом три последња торпедирања шпанских бродова, развија се у истом смислу као и спор са председником Вилсоном. Како је Хертлинг приметио, смисао немачког одговора мадредској влади значи исто што и категорично одрицање од стране Немачке, која жели да задржи право да и даље врши потапање бродова, а да за то ни најмање не одговара.

Листови сматрају да немачка пошта и ако је састављена у умереној форми, ипак може само да погорша спор.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париж. — Операције које изводи енглеска команда северно од Сома, у тесној сусези са онима које се развијају од Роаја до Курси, у пределу Маца, Давенте Оазе и Елете. Ова последња три дана, били су дани Енглеза. Њихови резултати говоре боље о слави него ли и најласкавији коментар.

Ове операције јасније него икада показују, да је Лудендорф у немогућности да изврши велико повлачење, на које се морао одлучити, према Хваденбургској линији. Али ова се линија већ прешла. Пад Кро-

азваја и Банома имаће великог утицаја на ситуацију. На француском делу западног фронта Ноајон је опкољен.

Између Елете и Ене Французи надирући ка Бање и Креси-о-Мон са севера заобилазе брежуљке, који доминирају Соасоном, али и положаје на Вели.

Немачка ситуација на западном фронту је тешка.

Лондон. — (Званично) Јужно од Сома аустралијанске труде снажно притискују непријатеља и држе линију Френ-Ербекур.

Непријатељ им даје

ФЕЛТОН

А. М. ФЕДОРОВ:

У ЗОРУ

Дрвеће тек што је почело пупити.

Пролетња ветар опојан и свеж, немирно је дувао у само сунце, као да је распривао његов пламен и оно је сијало јаче и грејало топлије.

Ветар је миловао границие, које су биле још голе, будио их, како и децу буде миловањем и разбацавао старо полутруло лишће, да ослободи траву, која је под њима кљжала.

Он је заједно са сунцем сушио трагове ногу на стазама и у јарком сијању дана, ти су се трагови чинили живим и веселим. Као да је хиљаду ногу и

иза града, с мојом првом љубављу, с мојом невестом.

И већ смо дошли до градских летњиковца, а нама је још све било мало У летњиковцима кретали се људи, најпоқваренији род животиња, које су одвикле да искрено осећају пролетњу силу и лепоту земље.

Отварали се и затварали летњиковци, чистили се вртсви, ударале се кире и мирисало је на свеже дрво и дим. Људи су били запослени, забринут и ми их нисмо хтели гледати.

Нас обадвоје није имало ни четрдесет година, а пролетњи ветар чинио је лакшим наше ноге и тела. Прохтело се ићи, куда те очи воде.

Ми смо ишли узбуђени, оплјени, држали смо се за

руке као деца, смешкали се једно другом, и каткад без узрока, пуштали се у бег. Путем сам сложио границиу с набреклим пољцима. Мало ми је било све то видети, хтео сам миловати рукама, приносити уснама и мирисати. Она је била сочна, готово лепљива и хтео сам провикнути у саму њену срж. Скинуо сам с ње кожу и у њеној белој, мирисавој наготи била је таква нежност, да ми је то напомињало њене прсте и ја сам њом глadio себе по лицу, склапајући очи и у својој унутрашњости трептао од тога миловања.

Тихо сам провукао том границиом по њеном лицу и уснама и она је са свим уверено рекла, да границица мирише на салату.

Она је увек говорила такве дивне ствари. И о јед

ној усамљеној, тамној јели, која је стајала крај неограђеног летњиковца, тако је лепо казала:

— Баш као млада калуђерица.

Она је сама била налик на ту границиу, коју сам држао у руци: танка, гивка, чиста. При том је имала таку нежну кожу, особито на слепсочицама и на врату око уха да се — чинило се — могло повредити сувише јаким, грубим пољупцем. Али без обзира на ту дирљиву нежност, у њеним се очима светлило насмешљив ум и танко лукавство, што ју је особито зближавало и чинило сродном с птицама, с плашљивом степном звераци.

— Ти ме љубиш? питам је.

Она ме лукаво гледа и одговара тим речима, којима сам јој говорио о себи, замењујући заменицу првог лица другим.

— Са свим не. Зашто да те љубим. Ти ниси јунак, ниси леп и шта више, ни знаменити тенор.

И смеје се.

И њен је смех такав, као песма шеве и траве, сунца и мора. Њен осмех целива моју душу. Али, кад се наклонио њеном лицу и хоћу да је пољубим у усне, она се брзо отклања и плашљиво обазире.

— Ми ћемо потпасти под фотографски апарат. Сад има свуда много фотографа — аматера.

Ја јој увређено говорим, да наоколо нема никога осим два пса, али ни њима није стало ни најмање до нас. Они трче један за другим, хватају један другог за реп, радују се сунцу и преврћу се као деца.

Сви су летњиковци затворени. Овде још нису почели радити.

(Наставиће се)

ак отпор на прелазима реке испред Бри и испред Пероне.

На северној обали Соме, наше су трупе заузеле Кирли и Ардекур после жестоке борбе и напредовале у правцу Морепе.

Између Валоме и Скарпе данас смо наставили нападе и напредовали на свим тачкама.

Место Кроазиј, где је непријатељ давао упоран отпор, постепено су опколиле лондонске трупе и сада се налази у нашим рукама.

Енглеске су трупе помакле своје линије напред према Вранкуру и југоисточно од Фронте ле Крозиј.

После више борби, које су трајале цео дан, Канађани су отерали непријатеља са више јачо утврђених положаја. Заузели су село Боари Нотр Дам. Задобијен извесан број заробљеника.

АМЕРИКА СПОРАЗУМУ

Њујорк. — Министар снабдевања Хувер је изјавио да Сједињене Државе хоће да са Савезницима заједно у интересу демократије допринесе жртве у животним намирницама као што их подносе и у крви. Он је изјавио да ће испунити обећања, која је дао савезничким министрима снабдевања и да ће Америка дати Савезницима идуће године: 4 милиона ливара масти, 900 милиона ливара меса, 50 милиона тона цералија и милијарду пет стотина милиона ливара шећера.

САВЕЗНИЧКА ТОНАЖА

Рим. — Немачка бегична телеграфија наставља своју тенденциозну кампању, да би створила утисак о беспословним успесима сумаренског ратовања. Она говори само о потапањима, избегавајући да помене напор Савезника у грађењу флоте. Довољно је казати, да је у самој Италији, где је бродарска индустрија релативно мало развијена, саграђено ове године 120.000 тона бродова.

Према последњим подацима Савезници су заједно саградили 1.130.000 тона, која је цифра несразмерно већа од потопљене тонаже.

НЕМАЧКИ ЕФЕКТИВИ

Париж. — Недостатак у ефективним осећа се из дана у дан код Немаца. Ухваћени документи сведоче о овоме. Ево једног Лудендорфовог циркулара који гласи:

»Стање наших резерви у људима као и економска ситуација земље, приморавају нас да ставимо на расположење борачким јединицама све људе који припадају помоћним јединицама, људе способне за слу-

жбе у гарнизонима и позадини.

Никакви обзир ни према коме неће се примењавати, пошто се ово чини услед велике потребе. За поштанску службу повели борбене линије изабраће се људи, који припадају породицама које су изгубиле неколико чланова у борби. У свакој армији радиће комисије, које ће исправљати сваку намерну или ненамерну грешку. Од овог наређења не искључују се ни добровољни болничари. Исто ће се тако подвргнути прегледу официри, секретари и др.»

ИСХРАНА У АУСТРИЈИ

Цирих. — Протеривањем странаца из Бања у Аустрији Угарској због тешкоћа у исхрани постаје опште. После Салцбурга, одакле су гости били припућени, да отпутују испред огорчене светине, сада је дошао на ред Еденбург и Ријека. У Чешкој, услед несавладавих тешкоћа, градски начелник Аша доктор Кунцел поднео је оставку, пошто је урину предат команданту места.

МЛАДИ ХЕРОЈ

Париж. — Листови саопштавају један од најлепших подвига, који је извршио двадесетогодишњи поднаредник Паер Селне, због чега је добио крст Легије Части.

Он је успео да зароби 1 пуковника, 15 официра, 700 војника, 20 митраљеза и 2 тона од 77 са муницијом. Паер Селне је сам испривао тај догађај.

Борио се у једном блиндираном аутомобилу, кад је овај погођен гранатом и раванушен. Тада је изашао из њега и наставио да пуца својим карабином. На једном примети он како Немци скачу у једну пећину. Он појури тамо, али путем среће двадесет Американаца, одведе их собом и стави се њима на чело да би опколио пећину.

Сваки Немац, који је покушао да изиђе из пећине био је на месту убијен. Скоро цео један сат Паер Селне са својим храбрим друговима држао је Немце у шаху, најзад Немци встакосе на једној пушци беду заставу у знак предаје. Паер Селне уђе тада у пећину и побере све што је тамо нашао.

И тако се један млади француски војник триумфално вратио у своје линије у пратњи 1 пуковника 15 официра 700 војника 20 митраљеза и 2 тона.

КАД НЕМАЧКА СУДИ

Цирих. — Председник румунске парламентарне комисије за истрагу о политици Брађановог кабинета тражи од скупштине хапшење Брађана и свих министара бившег ратног кабинета.

Из Букурешта: Скуп-

штина је одлучила, да се истрага против министра оптужених због издаје води тајно. Комисија која води истрагу, има права да наређи и хапшење ових министара.

Дневне Вести

ОСОБЉУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ

Издат је налог за исплату помоћи особљу општине београдске за месеце мај, јуни и јули. За месец августа исплата ће отпочети кроз који дан.

НАШИ ПРИЈАТЕЉИ

Наши велики пријатељи Енглеси дали су још један нов доказ своје хуманости и свога срдечног саосећања према нама. Велико-Британска организација Народно Братство примило је за своје питомце стотину наших дечака и девојчица, зирочади или деце сиромашних родитеља, из старих и нових крајева. Та су наша деца, 15 августа, отпутовала за Енглеску, одакле ће се вратити тек пошто се, после основне школе, обуче неком занату или техничком раду који сами изберу.

Наше мале путнике опремили су за далеки пут одећом, обућом и спремом: Српски Потпорни Фонд, Американски Црвени Крст и Британски Црвени Крст. Хришћанско Удружење младих људи дочекаће их на неким усутним станицама топлим напитцима и закуском. Енглеске војне власти учиниле су много да деца брзо и лако отпутују. Свама њима из дугујемо срдачну и топли хвалу.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Страховито бомбардовање у току ноћи на фронту Соме.

Више непријатељских напада у Лорену остали су без резултата.

Французи су извршили два напада у Шампањи и добили 15 заробљеника.

23 сата. — У току дана француске су трупе продужиле наступање у пределу канала ди Норд на чију су обалу на целом току стигли сем у правцу Кативњи и Сервез. Французи су заузели шуму Кеаоа северо-источно од Екивили и Борен. Више на југ, борба је била врло огорчена.

Французи су заузели Ноајон и напредовали до јужних ивица Аплекура. Источно од Ноајона Французи су дошли до јужних падина брега Сен Симеон и заузели Ландриман и Морленкур. Имамо

ЗА СПАС НЕВИНИХ

Цирих. — Арбајтер Цајтунгк јавља, да је чешки посланик Соукуп отпутовао у Котор, да брани пред ратним судом педесет Чеха, оптужених због велеиздаје.

САОПШТЕЊА

Доброволац Гајо Чакара из Јошавице, ср. петрињски, окр. загреб. бр. п. 4, тражи брата који је дошао из Америке и Адела Липара из истог места. Ко шта о њима зна моли се да јави на горњу адресу. Молим свакога, ко би ма шта знао о моме шураку Сави Дожићу који је дошао до Крфа са трупом последње одбране младина, да ме извести на адресу: Душан Лазаревић капт. 1 чета желез. команде.

Г. Бура Д. Поповић бив. командир 2 чете 2 бат. XII пука старара послед. одбране крајинског одреда, нека се јави Жики Ст. Велићу, шоферу ради пријема писма из Србије.

Код Сретена М. Јоксича поднар. болнич. чете бр. п. 216, имају карте Лука Мандић из Заовина (ужички) пређе писар у штабу Ужичке Бригаде и Вукоман Каракић из Заовина (ужички).

ИЗ РУСИЈЕ

Лондон. — Јављају из Владивостока, да су савезничке трупе напредовале на фронту Усури. Бољшевици су се повукли за 6 миља.

БОЈЕ СЕ ЧЕХА

Цирих. — Аустријска је влада наредила да се одмах уведу врло строга надзорна служба на целој железничкој мрежи у Чешкој. Све ливне стале ће чувати војничке патроле и возови ће бити праћени.

мало назад наше истакнуте положаје западно од села Опи.

Од јутра 3 августа број заробљеника, које смо ми заробили, прелази 26.000. У исто то време запленили смо преко 200 топова.

У последњим борбама јужно и северно од Соме тенкови су у свим могућим приликама узвели активног учешћа у борби и учинили врло важних услуга у вези са пешадијом и осталим оружјима.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Амстердам. — Дописник «ВинерЦајтунгк» дознаје из Веча, да се у пољским, чешким и југословенским срезовима спрема једна врста опште мобилизације. Треба очекивати што скорорији почетак непријатељства. У Чешкој се спремају озбиљни догађаји и час да се са рачи пређе на дела, вије далеко.

Копенхаген. — Последњих дана море је избацило на западну обалу Литланда око тридесет лешева немачких морнара.

Рим. — На италијанском фронту, енглеске трупе на своје сектору извршиле су два испода и задобиле 270 заробљеника, од којих 6 официра.

Цирих. — Цајтунгк саопштава да ће рижерат бити саван крајем октобра.

Вашингтон. — Амерички министар финансија дао је Француској Аванс од 200 милиона долара. Аванс дати свим Савезницима од стране Америке до данас укупно износи 6.692.040.000 долара.

Амстердам. — Кронпринц је сада најнепопуларнија личност у Немачкој. По Берлину растурене су разне карикатуре о кронпринцу.

Лондон. — Ноћу између 14 и 15 августа, савезничка су авијатари бацали много прогласа на Цариград.

Лондон. — У Архангелску се искрцао један контингент Американаца.

Рим. — Чешки пуковник Стефаник прошао је кроз Париж, на путу за Америку, одакле ће отићи у Сибир да реорганизује чешко-словачке трупе.

Лондон. — Из Москве јављају, да се савезничке војне мислије и даље налазе у затвору.

Цирих. — Прииц Рупрехт командант групе немачких армија на западном фронту, добио је осуство од неколико недеља. По-

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ
У долини Којфен (Скарпе) непријатељ је после жестоког разорног напада нашао наше положаје, али је био одмах одјен ватром наших претстража, које су затим ишле у контранапад и истрале непријатеља у бство, наневши му губитке и задобивши заробљенике. На северним падинама Алтисимо и северно од дел Росо наше су патринапале и истрале непријатељска извиђачка одељења. На целом фронту снажна концентрација ватра наше артиљерије била је прве непријатељске линије и узнемирила позадину.

други и вестима ово је доство неограничено.

Париж. — Сви листови истичу као велику победу над Немцима, што су Немци присиљени да се повлаче под двоструким притиском француско-енглеских снага. Пвлачење немачког уделу, каже «Ом Либер» преузроковано је снажним притиском који с југа вршила армија Дебена и Макшена са севера армије Хенрала Ревлисона и Мопа.

Париж. — «Журнал саопштава: Непријатељ се при повлачењу снажно борио. У борби жртвовао многе јединице до последњег часака. Борба је нарочито била упорна у шуми Шампиан.

Париж. — «Либерте» пише, да су Енглези били јуче подне на 17 к. м од Камбре и на 10 к. м. од Дуе.

Париж. — Дописник Хаваса из француском фронту истиче да је Шолн био центар отпора немачки заштитница и да га због тога требало опколити. С друге стране, Нел је такође са у наше руке, пошто се га опколиле коњичке патроле и ако је непријатељ био успео да поруши мостове.

Париж. — Немци покушавају да успоре наше напредовање борбом ватром али докрет Емберове армије у правцу Гаврија развија се нагло и натераће Немце да се повуку или према Гискару, ако буду имали времена, или ка Шони.

У последњем случају они ће морати узмичати дуж Оазе под ватром топова Манженове армије.

Париж. — «Ентрасијан» каже, да се француске трупе налазе пред Амом. Изгледа да непријатељ неће моћи да до држи Гиснар.

Париж. — «Ентрасијан» каже, да се француске трупе налазе пред Амом. Изгледа да непријатељ неће моћи да до држи Гиснар.

Париж. — «Ентрасијан» каже, да се француске трупе налазе пред Амом. Изгледа да непријатељ неће моћи да до држи Гиснар.

Штампарија Адуарони.